

*Załącznik do Uchwały Nr 72/18
Zarządu Banku Spółdzielczego
w Legionowie z dnia 04.10.2018 r.*

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W LEGIONOWIE

Bank Spółdzielczy w Legionowie, zwany dalej „Bankiem”, opracował i wprowadził system kontroli wewnętrznej, uwzględniając fakt funkcjonowania w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, który stanowi uznany system ochrony instytucjonalnej, o którym mowa w Ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Bank, zgodnie z rekomendacją 1.11 Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7), ogłasza w sposób ogólnie dostępny i syntetyczny - opis systemu kontroli wewnętrznej uwzględniający:

- 1) cele systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) rolę Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu;
- 3) przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku;
- 4) funkcję kontroli;
- 5) umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego;
- 6) zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe,
- 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3 Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i Stanowisko ds. zgodności oraz zapewnia niezależność tym komórkom.
2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, zwaną dalej „Spółdzielnią”, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie pracownikom realizującym te funkcje dostępu do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 4.

§ 4 Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Komitetu Audytu, Zarządu Banku, Stanowiska ds. zgodności oraz Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszego i drugiego poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. zgodności. W ramach dokonywanej oceny Rada Nadzorcza uwzględni w szczególności:
 - 1) opinię Komitetu Audytu oraz informację Zarządu Banku;
 - 2) okresowe raporty komórki ds. zgodności,
 - 3) ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta oraz ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF);
 - 4) istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane
4. Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
5. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego (poziom trzeciej kontroli wewnętrznej) jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

§ 5 Komitet Audytu

1. Komitet Audytu na bieżąco monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej.
2. Komitet Audytu opiniuje system kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
 - 1) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
 - 2) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka barku zgodności;
 - 3) rocznych raportów z działalności Stanowiska ds. zgodności;
 - 4) oceny adekwatności i skuteczności trzeciej linii obrony dokonanej przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

§ 6 Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I – to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej,
- 2) Poziom II – to zarządzanie ryzykiem realizowane przez specjalnie do tego powołane stanowiska lub komórki organizacyjne Banku niezależne od zarządzania ryzykiem na Poziomie I, w tym Stanowisko ds. zgodności;
- 3) Poziom III – to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

§ 7 Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Kontrola realizowana na Poziomie I pozostaje w kompetencji Banku.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi i jednostki/komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 8 Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na Poziomie II pozostaje w kompetencji Banku.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne wykonywane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne, niezależnie od zarządzania ryzykiem na Poziomie I, oraz działalność Stanowiska ds. zgodności.
3. Kontrola, o której mowa w ust. 1, ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
4. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. zgodności.

§ 9 Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących, wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

§ 10 **Funkcja kontroli**

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku, które zostały uznane przez Bank za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 11 **Umiejscowienie, zakres zadań i niezależność komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego**

1. Struktura systemu kontroli wewnętrznej Banku obejmuje trzy poziomy:
 - 1) I poziom – kontrole realizowane na poziomie operacyjnym, np. kontrola przełożonego, kontrola na drugą rękę, kontrole w systemach informatycznych;
 - 2) II poziom – kontrole realizowane przez dedykowane do tego komórki organizacyjne oraz Stanowisko ds. zgodności;
 - 3) III poziom (audyt wewnętrzny), który na podstawie zapisów art. 22i ust. 4 Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, jest realizowany wyłącznie przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Audyt wewnętrzny podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu Spółdzielni, a funkcjonalnie – Radzie Nadzorczej Spółdzielni i tylko te jednostki są odpowiedzialne za dokonywanie oceny skuteczności i efektywności trzeciego poziomu kontroli.
2. W Banku, na drugiej linii obrony, działa Stanowisko ds. zgodności. Ma ono charakter niezależny, funkcjonuje z odpowiednim uwzględnieniem zasady unikania konfliktu interesów, w tym niezależnie od działań pierwszej linii obrony (Poziomu I).
3. Za funkcjonujące w Banku mechanizmy zapewniające niezależność Stanowisku ds. zgodności, w szczególności w zakresie wymogów przewidzianych w przepisach prawa, odpowiada Zarząd Banku.
4. Do podstawowych zadań Stanowiska ds. zgodności należą:
 - 1) opracowanie regulacji wewnętrznych określających cel, zakres i szczegółowe zasady działania oraz strukturę organizacyjną Stanowiska ds. zgodności;
 - 2) opracowanie projektów regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 3) dbałość o właściwe powiązanie zarządzania ryzykiem braku zgodności ze strategią Banku, w tym poprzez dokonywanie przeglądów zarządczych regulacji dotyczących działania Stanowiska ds. zgodności oraz w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 4) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku, standardów rynkowych oraz przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających;

- 5) ocena ryzyka braku zgodności poprzez jego pomiar lub szacowanie;
- 6) kontrola ryzyka braku zgodności, rozumiana jako oddziaływanie na jego poziom poprzez działania podejmowane przez komórkę, w tym w zakresie stosowania mechanizmów kontrolnych;
- 7) monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontrolnych, o których mowa w pkt. 6, w szczególności poprzez wykorzystanie wyników oceny ryzyka oraz przeprowadzanie testów zgodności;
- 8) okresowe raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej/ Komitetu Audytu;
- 9) doradzanie Zarządowi Banku oraz jednostkom i komórkom organizacyjnym w zakresie zgodności;
- 10) współpraca z jednostkami i komórkami organizacyjnymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności, w tym z komórką ds. ryzyka i radcą prawnym Banku;
- 11) przyjmowanie zgłoszeń naruszenia prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych i zapewnianie ochrony danych osób dokonujących zgłoszeń, jak również osób, którym zarzuca się dokonanie naruszenia.

§ 12

Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

1. Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności pierwszego i drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej na podstawie opinii Komitetu Audytu, w oparciu o przyjęte kryteria.
2. Bank wyodrębnia następujące kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej:
 - 1) ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych;
 - 2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźnikowych określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia;
 - 3) ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku;
 - 4) wyniki audytów wewnętrznych;
 - 5) ustalenia wynikające z czynności nadzorczych KNF;
 - 6) istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie podmiotów zewnętrznych (jeżeli były wydane);
 - 7) ilość błędów znaczących i krytycznych zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania;
 - 8) trend w ilościach skarg klientów do KNF-u z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych;
 - 9) trend w ilości i kwocie strat operacyjnych;
 - 10) przekroczenia limitów wewnętrznych.
3. Ocena adekwatności i skuteczności trzeciego poziomu systemu kontroli wewnętrznej (audytu wewnętrznego) jest dokonywana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni i jest uwzględniana w ocenie całego systemu kontroli wewnętrznej przez Radę Nadzorczą Banku. Ocena adekwatności i skuteczności audytu wewnętrznego przez Radę Nadzorczą Spółdzielni jest oficjalnie komunikowana do banków spółdzielczych niezwłocznie po jej dokonaniu (w praktyce - w roku następnym).

ZARZĄD
Banku Spółdzielczego
w Legionowie

